

Nada Primožič

45 let DZTPS: Pregled 2000–2005

45th Anniversary of the DZTPS Association

V *Mostovih 2000* je bil objavljen obširen članek Viktorja Jesenika, Antona Omerze in Olge Shrestha, v katerem je bil predstavljen zgodovinski pregled celotnega dogajanja v društvu v prvih 40 letih delovanja. Letos lahko k temu dodamo še pregled dejavnosti društva v zadnjih petih letih.

Kot izhaja iz omenjenega članka in v primerjavi z drugimi društvi ter raznimi stanovskimi združenji, DZTPS daleč presega zgolj "prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, ..." (iz Zakona o društvih) in je pravzaprav namenjeno vsem strokovnim prevajalcem v Sloveniji, ne le članom, ki so sicer deležni nekaterih ugodnosti. V tem smislu bi lahko rekli, da je po svoje prevzelo vlogo zbornice. Najočitneje se to kaže pri vrednotenju prevajalskih storitev, saj se na cene prevodov, ki jih društvo priporoča svojim članom, opirajo vsi (bolj ali manj) strokovni prevajalci v Sloveniji in jih večini tudi uspeva uveljaviti. Žal pa je veliko oziroma kar preveč takih, ki so pripravljene prevajati po veliko nižjih, že kar mizernih cenah, s čimer delajo sebi in drugim medvedjo uslugo. O tej problematiki je bilo veliko napisanega in vselej je sledila ugotovitev, da (tudi) na tem področju lahko naredi red le prevajalska zbornica. Nekatere članice in člani društva so vložili veliko časa in truda, društvo pa tudi kar nekaj finančnih sredstev, da bi zbornico ustanovili, vendar se je zataknilo že pri javni obravnavi osnutka zakona o ustanovitvi zbornice in zdi se, da prevajalci še dolgo ne bodo enotni glede koristi oziroma škode, ki naj bi jo zbornica prinesla.

Zadnjih pet let so bili predsedniki društva Olga Shrestha, nato Miran Željko, ki je pred-

časno odstopil, nasledila pa ga je zdajšnja predsednica Maja Merčun. DZTPS ima trenutno 595 članic in članov, letos pa se jim je pridružil še en častni član, in sicer prevajalec in znan lingvist iz Škotske, Gordon Stuart, ki je bil predstavljen v *Mostovih 1994*.

Seminarji

Leta 2000 je društvo namenilo kar veliko sredstev za internetno izobraževanje svojih članov. Pripravilo je osem osemurnih tečajev o uporabi interneta, ki so bili za člane brezplačni. Vodila jih je članica društva Katja Benevol Gabrijelčič. Zanimanje zanje je bilo izredno veliko. Obsegali so seznanjanje z upravljanjem elektronske pošte in osnovami delovanja spleta, spoznavanje imenikov in iskalnikov, prevajalskih dveri, zbirki slovarjev in glosarjev ter uporabo boolovih operatorjev v grafični in besedni različici.

Člani takratnega upravnega odbora so menili, da mora društvo nadaljevati vlaganje v izobraževanje in izpopolnjevanje znanja svojih članov, saj je to ena njegovih temeljnih nalog. Jeseni leta 2001 je tako sledila prva sezona bolj ali manj rednih seminarjev. Namenjeni so predvsem članom društva in so zanje brezplačni. Od letošnje jeseni se bodo brezplačno udeleževali seminarjev še študenti Filozofske fakultete v Ljubljani – Oddelka za prevajalstvo, če plačajo kotizacijo, pa se jih lahko udeležijo tudi drugi prevajalci. Za organiziranje seminarjev je bila sprva odgovorna članica društva in takrat tudi članica upravnega odbora Nada Vukadinović. Organizirala je prvih sedem se-

minarjev, potem pa je zaradi njene preobremenjenosti to nalogo prevzelo tajništvo društva. Do sedaj je bilo organiziranih 28 seminarjev. Zaradi velikega zanimanja je bilo nekaj seminarjev tudi ponovljenih.

2001/2002

1. Alan McConnell Duff: Delicate Matters – Dealing with difficulties in Official Correspondence
2. Šarolta Godnič Vičič: Konkordance za začetnike (+ 1 ponovitev)
3. Marta Kocjan - Barle: Novi slovenski pravopis
4. Stanislav Klinar: Pasti slovenščine
5. Jaroslav Lajovic: WordFast (+ 2 ponovitvi)
6. Manica Lipec: Poslovna in protokolarna angleščina

2002/2003

1. Ksenija Leban: Uvod v poslovno tolmačenje (+ 1 ponovitev)
2. Marina Einspieler: Vaje iz prevajanja pravnih besedil v nemščini
3. Stanislav Klinar: Prevajalsko popoldne
4. Lidija Šega: Predstavitev podjetja in letno poročilo v angleščini
5. Alan McConnell Duff: Language Editing in English

2003/2004

1. Neža Rojko: Uvod v nego glasu in kulturo govora (+ 1 ponovitev)
2. Doris Debenjak: Prevajanje iz nemškega v slovenski jezik in obratno
3. David Limon: Promotional Texts in Slovene and English
4. Marina Einspieler: Sodni in upravni postopki v Avstriji in Nemčiji
5. Alan McConnell Duff: Style & Register in English (with reference to Slovene-English translation)
6. Paul McGuinness: Technical Writing in English
7. Neža Rojko: Nega glasu in kultura govora (+ 1 ponovitev)
8. Lidija Šega: Synonyms and near synonyms – are they really?

9. Sandro Paolucci: Italijanska poslovna korespondenca

2004/2005

1. Irena Androjna: Slogovna ustreznost besedil v slovenskem jeziku
2. Breda Zužič Žerjal: Terminologija Evropske unije v francoščini
3. Lidija Šega: Poimenovanja v slovenščini in angleščini
4. Peter Holozan in Miro Romih: Amebisova računalniška orodja za pomoč pri prevajanju
5. Marina Einspieler: Sodni postopki v Avstriji in Nemčiji
6. Jean McCollister: Principles of Plain English
7. Sandro Paolucci: Izrazje EU v italijanščini
8. Florence Gacoin Marks: Prevajanje v francoščino

Internet

DZTPS-info

Leta 2001 je bil v društvu uveden elektronski poštni seznam z naslovom DZTPS info@yahoo.com, vanj pa so bili vključeni vsi člani društva, ki so imeli elektronski naslov. Seznam naj bi omogočil, da bi samo člani imeli dostop do nekaterih informacij in podatkov, kot so na primer ponudbe za delo, obvestila o novi prevajalski literaturi na spletnih straneh, obvestila o prevajalskih seminarjih in drugih prevajalskih dogodkih, ki jih ne organizira DZTPS. Namenjen naj bi bil tudi komunikaciji, med samicimi člani in med člani in društveno pisarno. Komunikacija sicer ni zaživela tako, kot je bilo pričakovati, povsem nepričakovan in presenetljiv pa je bil tudi odziv številnih članov, ki so se množično izpisovali s seznama. Izkazalo se je, da večina ni poznala ali odobrvala takega načina komuniciranja v društvu, zato danes šteje seznam le 290 članov, kar je slaba polovica članov društva. Ob tem je zgovoren tudi podatek, da kar 161 članov društva še vedno nima elektronskega naslova.

¹ <http://www.essex.ac.uk/linguistics/clmt/MT-book/HTML/book.html>

Nova domena

Spomladi 2005 je društvo registriralo novo domeno dztps.si namesto prejšnje, druztvoztps.si, ki bo sicer ostala v uporabi do aprila 2006. Novi naslov spletne strani društva je www.dztps.si, spremenili pa so se tudi naslovi elektronske pošte.

Iskalnik po članih

Naročniki prevajalskih storitev vse pogosteje uporabljajo iskalnik po članih, ki je objavljen na spletnih straneh društva. Ker se je za ime-nik članov društva zanimalo tudi vse več naročnikov iz tujine, je od jeseni 2004 na spletnih straneh društva objavljena še angleška različica iskalnika.

Statut

V zadnjih petih letih je bil statut društva dvakrat spremenjen. Prvič je šlo za vsebinska vprašanja in dopolnitve glede dejavnosti društva, drugič pa bolj za spremembe praktične narave, ki poenostavljajo delovanje društva oziroma njegovih organov.

Kodeks

Štiriindvajsetega februarja 2005 je upravni odbor društva sprejel Kodeks prevajalske etike, ki povzema vse glavne določbe dokumenta *The Translator's Charter* Mednarodnega združenja prevajalcev (FIT). *Charter* je bil prvič potrjen na kongresu FIT-a leta 1963 v Dubrovniku, dopolnjena različica pa leta 1994 na kongresu v Oslu. DZTPS, ki je od leta 1993 redni polnopravni član FIT-a, se s sprejetjem tega Kodeksa v imenu vseh svojih članov zavezuje k spoštovanju mednarodno uveljavljenih norm prevajalske etike ter uveljavljanju pravic prevajalcev, ki izhajajo iz tega dokumenta. Kodeks je objavljen na spletni strani društva.

FIT (International Federation of Translators)

Novembra 2003 se je Olga Shrestha, kot predsednica društva, udeležila strokovnega srečanja ob 50-letnici obstoja Mednarodnega združenja prevajalcev FIT, katerega polnopravni član je tudi DZTPS. Konferenco so moralno in materialno močno podprle tri norveške organizacije (KOPINOR, Norwegian Reproduction Rights Organization, Norwegian Association of Non-fiction Writers in Norwegian Association of Literary Translators), kar je omogočilo delno kritje stroškov kotizacije predstavnikom organizacij, članic FIT-a, tudi predstavnici našega društva.

Osrednji temi konference sta bili:

- avtorske pravice pri prevodu oziroma zaščita teh pravic

Predstavljeni so bili pregled dejavnosti FIT-a na tem področju v zadnjih 50 letih in pravni, tehnični, moralni ter drugi vidiki te problematike. Poglavitno vprašanje je bilo, kako – če je to sploh mogoče – v času hitrega razvoja tehnologij prenosa podatkov prek različnih medijev, možnosti razmnoževanja, interneta itd. zaščititi avtorske pravice prevoda, predvsem pa, kako te pravice dejansko uveljavljati.

- pravice prevajalcev

Obravnavana so bila različna vprašanja, kot so uveljavljanje evropskega prevajalskega standarda CEN, pravni vidiki prevajanja, prevajanje v EU, 50 let sodelovanja med FIT-om in organizacijo Unesco pa vse do zelo splošne predstavitve zgodovine prevajanja.

Če je FIT nekakšen mastodont, ki se le težko prilagaja hitremu tempu razvoja prevajalskega poklica in reševanju vprašanj v zvezi s tem, pa prav zaradi svoje velikosti in mednarodne uveljavljenosti lahko bistveno prispeva k reševanju globalnih problemov, kot so avtorsko pravo pri prevajanju, status prevajalskega poklica ipd., in zato člani (tj. združenja prevajalcev, ki so člani te mednarodne organizacije) pričakujejo, da se FIT te svoje vloge zaveda in jemlje ta pričakovanja kot svojo obveznost. Navsezadnje le tako lahko upraviči ne tako skromno čla-

narino, ki jo zaračunava članom, s tem pa tudi svoji obstoj.

Izkaznice za prevajalce in tolmače

Novost, ki jo je nedavno ponudil FIT, so mednarodno priznane izkaznice za prevajalce in tolmače, člane prevajalskih združenj, ki so člani FIT-a. Prve izkaznice so bile na voljo že avgusta 2005, ko je potekal kongres FIT-a v Tampereju na Finskem. Za izkaznico z veljavnostjo dveh let, ki se bo izdala na željo in stroške posameznega člana, bo treba odšteti 25 USD. Člani društva bodo lahko zaprosili za izkaznico z obrazcem, ki ga mora potrditi DZTPS. O podrobnostih bodo posebej obveščeni.

Mostovi

Strokovno glasilo *Mostovi* je nedvomno še vedno paradni konj društva. Do leta 2001 je bil glavni urednik *Mostov* Miran Željko, nato je uredniške naloge prevzela Mojca M. Hočevar. Glasilo ohranja kakovostno raven in je vse bolj priljubljeno med člani društva, ki ga prejema jo brezplačno, vse pogosteje pa po njem povprašujejo tudi drugi prevajalci. Prav tako iz leta v leto narašča število izvodov, podarjenih univerzitetnim knjižnicam v Sloveniji in tujini. Povzetki člankov se objavljajo na spletnih straneh društva.

Bilten

Za Bilten, ki je namenjen izključno obveščanju članov društva, v glavnem skrbijo člani upravnega odbora društva. Izide enkrat na leto, leta 2001 pa sta izšli dve številki. Ena od teh je bila objavljena v elektronski obliki na spletnih straneh društva z namenom, da bi prihranili pri stroških razmnoževanja in razpošiljanja. Samo člani, ki niso imeli elektronskega naslova oziroma dostopa do spleta, so prejeli natisnjen Bilten. Leta 2001 je bilo teh

malo manj kot polovica. Rešitev pa žal ni našel na odobravanje članov, natisniti in poslati je bilo treba še toliko Biltenov, da se je predvideni prihranek več kot prepolovil. Vsi naslednji Bilteni so bili natisnjeni in poslani vsem članom društva.

Društveni prostori

Zadnjih pet let poteka postopna obnova društvenih prostorov. Začelo se je z napeljavo centralnega ogrevanja in zamenjavo oken, po drugem vlom v društvene prostore, leta 2003, pa je bila nujna namestitev rešetk na okna in vgradnja protivlomnih vhodnih vrat. Sledili so obnova električne napeljave, barvanje vrat in pleskanje. S tem se je končala obnova pisarn, ostanejo pa še pomožni prostori, sanitarije in prostor za arhiv, ki ga je društvo leta 2001 dobilo v trajno uporabo.

Prevajalski servis in delovanje društvene pisarne

Leta 2000 je društvo dobilo novo tajnico, po upokojitvi fakturistke in računovodkinje leta 2002 pa tudi novo fakturistko. Računovodstvo oziroma vodenje knjig je prevzel zunanji računovodski servis, vsa druga dela in naloge so bila razdeljena med obe zaposleni delavki. Z zmanjšanjem števila zaposlenih so se znižali stroški, zato je društvo članom znižalo provizijo za storitve fakturiranja za 20 odstotkov, v skladu z novo zakonodajo pa jim nudi tudi brezplačno vodenje poslovnih knjig. V ta namen, pa tudi zaradi potrebnih sprememb in dopolnitev računalniških programov, je društvo postopoma posodobilo računalniško opremo. Za specifične potrebe društva je bil izdelan nov računalniški program za vodenje registra članov društva, nov program za prefakturiranje prevajalskih storitev, dopolnjen pa je bil tudi program za računovodstvo oziroma za vodenje poslovnih knjig. Nabavljeni so bili zmogljivejši računalniki in vzpostavljena je bila mrežna povezava med njimi.

Družabna dejavnost

Čeprav je že kazalo, da bo družabna dejavnost društva počasi zamrla ob vsesplošnem pomanjkanju časa in raznih novih oblikah virtualnega druženja prevajalcev, se zadnja leta vse več članov udeležuje izletov, srečanj ob novem letu in drugih srečanj, ki jih pripravlja društvo. V zadnjih petih letih je društvo organiziralo sedem izletov, ki se jih je udeležilo skupaj 487 članov. Povsem pa je upadlo zanimanje za piknike, saj se ga je še leta 2001 udeležilo 71 članov, že naslednje leto pa je piknik odpadel, ker je bilo le 19 prijav.

Knjižnica društva

Od jeseni 2000 do marca 2001 je potekala ureditev knjižnice v društvu. Katalogiziranih je bilo 1158 enot, klasificiranih na 35 vsebinskih področij, v skladu s specifikami specialne knjižnice. Izdelan je bil tudi računalniški program za vodenje knjižnice, vendar knjižnica ni zaživela. Izposoje je bilo v vsem tem času zanemarljivo malo. Nad listanjem po slovarjih in glosarjih so prevladale elektronske oblike slovarjev, glosarjev in drugih virov, dostopnih na internetu, zato so člani upravnega odbora društva soglašali, da se nabava novih knjig za zdaj ustavi.